V Kraji Vysočina napomáhají s péčí a ochranou přírody projekty z operačního programu Životní prostředí

6.3.2024 - Marie Beňová | Krajský úřad Kraje Vysočina

Kraj Vysočina zrealizoval na podporu a rozvoj v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu a přizpůsobení se změnám klimatu projekty s využitím podpory z OPŽP, zaměřené na zvýšení biodiverzity vázané na vodní, mokřadní či prameništní biotopy, a také zajištění retence a akumulace vody v krajině, za téměř 16 milionů korun.

V roce 2023 byl dokončen projekt za 800 tisíc korun s názvem Revitalizační zásahy nad rybníkem U Polánek v PR Prameniště Jankovského potoka. Předmětem byla revitalizace chráněného mokřadního území nacházejícího se v PR Prameniště Jankovského potoka. Cílem projektu bylo posílení biodiverzity dané lokality spočívající v realizaci osmi neprůtočných tůní, které zajistily zadržení vody v lokalitě, a tím podpořily příznivý vývoj mokřadního ekosystému. V rámci projektu byla také realizována protierozní mez, která chrání řešené území před splachy půdy ze zemědělských pozemků ležících v sousedství. Dále došlo k částečnému odstranění dřevin a pokosení mokřadní louky.

Pro projekt byla vytvořena storymapa s názvem Tůně U Polánek:

https://storymaps.arcgis.com/stories/842824208d1f4fb7b8081663038a4b53

Dále byly rozpracovány akce s předpokládaným dokončením nebo začátkem realizace v novém operačním programu s investicemi za 42,5 milionů korun, ke kterým budou postupně přibývat další započaté v OPŽP 2021-2027, jako například obnovy rybníků Nový a Starý Přísecký s odhadovanými náklady 13 milionů korun.

U dvou nejnovějších záměrů Kraje Vysočina budou v letošním roce realizovány veřejné zakázky na výběr zhotovitelů projektových dokumentací pro rybníky Nový a Starý Přísecký.

U rybníku Nový, který se nachází na Pelhřimovsku u obce Horní Ves, bude řešena kompletní rekonstrukce (výměna funkčních objektů – požerák, bezpečnostní přeliv, výpustné potrubí), a také oprava hráze a odbahnění zátopy rybníka. Odhadované výdaje činí 10 milionů korun.

Pro Starý Přísecký rybník, nacházející se u obce Příseka na Jihlavsku, bude řešena výměna havarijního požeráku, stržení části drnu v zátopě rybníka, stržení tvrdé vegetace v přítokové části rybníka, odstranění orobince širokolistého a dalších nežádoucích rostlin z litorální zóny, prořezávka dřevin na návodní straně hráze a okolo rybníka, odstranění valů zeminy při březích a u přítoku, vytvoření mírného protierozního valu a vytvoření soustavy rozmanitých tůní ve vhodných partiích okolo rybníka. Odhadované výdaje jsou 2,5 milionů korun.

Celkové odhadované výdaje z OPŽP na obnovu dvou rybníků jsou 12,5 milionů korun.

Revitalizace malých vodních nádrží ve vlastnictví Kraje Vysočina

Cílem akce je revitalizace či doplnění malých vodních nádrží, případně dalších ploch vhodných k využití na přírodě blízké vodní prvky, jako jsou například zaniklé vodní plochy v parcích Kraje Vysočina nebo některé vodní toky a pozemky poblíž vodních toků. Z důvodů špatného technického a funkčního stavu vodních děl a toků, například protržené hráze na některých z nich, byla v rámci

přípravy na nové plánovací období zpracována opatření, která by byla vhodná připravit jako projekty v oblasti ochrany klimatu a přizpůsobení se změnám klimatu s využitím podpory z OPŽP.

Jedná se o rybník Zámecký s ostrůvkem v Nových Syrovicích, revitalizaci soustavy vodních ploch v parku v Proseči-Obořišti, zlepšení retence vody v parku Domova pro seniory Mitrov, obnovu zaniklých vodních ploch v parku Domova ve Zboží, zlepšení retence vody v parku dětského domova v Nové Vsi u Chotěboře, revitalizaci Zámeckého rybníka a jeho přítoků v Budkově, revitalizace vodní nádrže Svojsík ve Světlé nad Sázavou, retenci a akumulaci vody v zemědělské krajině v Humpolci a Plačkově.

Z toho jsou už dvě akce ve fázi projektování a jedna v předprojektové přípravě, která upřesní funkční opatření na lokalitě. Dalšími připravovanými záměry, pro které bude v letošním roce zadáno zpracování předprojektové přípravy nebo projektové dokumentace budou nejspíše Zboží a Nová Ves u Chotěboře, případně Budkov.

Revitalizace Zámeckého rybníku v parku Domova v Nových Syrovicích

Pro tuto akci bude v roce 2024 dokončena projektová dokumentace, která by měla řešit napouštění rybníku z horního rybníku, řízené vypouštění rybníku, odbahnění, opravu a modelaci břehů, zpevnění ostrůvku, vybudování lávky a zabezpečení proti pádu klientů do rybníka. Projektová dokumentace byla vysoutěžena za 200 tisíc korun.

Zlepšení retence vody v parku Domova pro seniory Mitrov

Koncem minulého roku byla dokončena předprojektová příprava na opravu dvou rybníčků a jejich okolí v parku Domova pro seniory v Mitrově za 300 tisíc korun. V roce 2024 bude vypsána veřejná zakázka na výběr zhotovitele projektové dokumentace.

Revitalizace soustavy vodních ploch v Proseči-Obořišti

V letošním roce bude dokončena předprojektová příprava, která by měla pomoci vyspecifikovat všechny práce, které bude nutné provést a také stanovit harmonogram prací pro obnovu 5 rybníků. Ty jsou zapsané v katastru nemovitostí, ve skutečnosti ale existují pouze 4 rybníky. Rybníky bude třeba opravit a zbývající pátý rybník nově vybudovat. Dále jsou zde dvě plochy, které by byly vhodné k výstavbě menších vodních ploch. Výdaje na předprojektovou přípravu jsou odhadované na 650 tisíc korun.

Celkové odhadované výdaje na zpracování předprojektové přípravy a projektové dokumentace jsou 1,1 milionů korun.

Dále bylo v minulém programovém období 2014-2020 z OPŽP dokončeno pět projektů za 14,5 milionů korun, z toho spoluúčast Kraje Vysočina činila 250 tisíc korun.

Obnova vodní nádrže na území evropsky významné lokality V Kopaninách

Udržovací práce na rybníce V Kopaninách byly odstranění části sedimentu, provedení opravy a zatěsnění hráze včetně zavázání hráze do podloží a navazujícího terénu. Celkové výdaje činily 1 milion korun, z toho investice kraje byla 150 tisíc korun. Realizace akce proběhla v letech 2019 až 2020.

Obnova vodní nádrže na území přírodní památky Sochorov

Udržovací práce na rybníce Sochorov - odstranění části sedimentu, oprava funkčních objektů, oprava

a zatěsnění tělesa hráze byly provedeny v letech 2019 a 2020. Celkové výdaje byly 1,6 milionů korun bez nutné investice kraje.

Asanační opatření na území přírodní rezervace Na Podlesích

Drobná asanační opatření byla na lokalitě realizována v roce 2020, měla za cíl zachování příznivých podmínek pro vlhké louky a minerotrofní luční rašeliniště. Celkové výdaje projektu činily 600 tisíc korun, z toho investice kraje byla 85 tisíc korun.

Biodiverzita II. – přírodní památka Hajnice

Jednalo se o obnovu rybníka Stará Hajnice v Hajnici jako výjimečném biotopu především pro obojživelníky, ale i pro další význačné druhy živočichů a mokřadních druhů rostlin. U rybníka byla obnovena a posílena historická hráz, vybudovány funkční objekty a vymodelována zátopa rybníka. Celkové výdaje byly 1,4 milionu korun bez nutné investice kraje. Realizace probíhala v průběhu let 2020 až 2022.

Revitalizace evropsky významné lokality Hodíškovský rybník

Cílem projektu dokončeného v roce 2021 bylo zlepšit stav životního prostředí ve zvláště chráněném území. Základním biotopem v lokalitě je rybník, který byl v havarijním stavu a bez vody. Na rybníku bylo nezbytné opravit hráz, bezpečnostní přeliv a výpustné zařízení. Tím byly obnoveny předpoklady k výskytu na vodní prostředí vázaných vzácných biotopů, druhů rostlin a živočichů. Celkové výdaje byly 10 miliionů korun bez nutné investice kraje.

Dále bylo v minulém období OPŽP 2014-2020 rozpracováno několik dalších projektů, u kterých bude nyní zažádáno o dotaci, nebo o ni už bylo požádáno a probíhá hodnocení a schvalování ze strany Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky a Státního fondu životního prostředí České republiky.

Zábrany pro obojživelníky na rybníce Kacíř

V rámci zpracování projektové dokumentace byla navržena instalace oboustranné trvalé bariéry pro obojživelníky v délce necelých dvou kilometrů podél silnice III/36063 mezi obcemi Zárubice a Lipník. Dále zde bylo naprojektováno vybudování šesti nových propustků a oprava stávajícího propustku pod komunikací a v místech křížení komunikace s lesními cestami. Cenu projektové dokumentace stanovila veřejná zakázka na 150 tisíc korun a předpokládané výdaje na realizaci projektu jsou 6,5 milionu korun.

Obnova vodních nádrží Lovětínský rybník a Okrouhlice v evropsky významné lokalitě a přírodní památka Rybníky v Pouštích

V letošním roce bude dokončena projektová dokumentace na opravu a posílení hrází obou rybníků, oprava požeráků s výměnou potrubí, vybudování bezpečnostních přelivů, částečné odbahnění zátopy rybníků, ostrůvkovité stržení litorální vegetace, asanace terestrických rákosin, redukce dřevin s trháním pařezů a vytvoření několika různě velkých tůní. Odhadované výdaje celé akce jsou 20 milionů korun.

Revitalizace rybníku Žofka v přírodní památce Dobrá Voda

Projekt bude řešit havarijní stav rybníku Žofka. Bylo navrženo posílení hráze, částečné odbahnění a prosvětlení rybníka, včetně opravy technických objektů - požeráku a bezpečnostního přelivu s odhadovanými výdaji 1,9 milionů korun.

Obnova vodních poměrů v evropsky významné lokalitě a přírodní památce Koupaliště u Bohuslavic

Akce bude řešit opravu malé vodní nádrže, opravu a vybudování funkčních objektů, vytvoření několika různě velkých tůní, asanační kosení a redukce dřevin v lokalitě. Odhadované výdaje jsou 1,6 milionů korun.

Revitalizační zásahy v evropsky významné lokalitě a přírodní památce Doupský a Bažantka

Na rybníku Doupě je plánováno částečné odbahnění zátopy, vytvoření litorální zóny a redukce dřevin v břehové části navazující na luční porost. V lokalitách Doupský a Bažantka bude dále vytvořeno několik různě velkých tůní, dojde k redukci náletových dřevin v cenných partiích rašeliniště s ponecháním pouze solitérních dřevin a obnově seče na plochách uvolněných dřevinami. Odhadované výdaje akce jsou 10 milionů korun.

Celkové odhadované realizační výdaje jsou 41,5 milionů korun.

U tří akcí se bohužel doposud nepovedlo dohledat vlastníky klíčových pozemků, získat od nich souhlasy nebo vyjádřili se záměrem či realizací projektu nesouhlas. Tyto akce byly odhadovány na celkem 15 milionů korun a jednalo se o lokality:

Přírodní památka Rašeliniště Kaliště – revitalizace části koryta Hamerského potoka

Byly zadány předprojektové práce na zajištění souhlasů vlastníků pozemků na revitalizaci cca 750 m koryta Hamerského potoka nad Bělohradským rybníkem, vytvoření tůní, odvodňovacích stružek, obnovení mělkých tůní a odstranění náletů. V případě získání souhlasů bude k záměru zadáno zpracování projektové dokumentace pro podání projektu do OPŽP.

Revitalizace koryta Pstružného potoka

Provedena předprojektová fáze na zajištění souhlasů vlastníků pozemků. V případě získání souhlasů bude v projektové dokumentaci navrženo vybudování rozdělovacího objektu a obnovu a zprůchodněním původního meandrovaného koryta Pstružného potoka. V rámci projektu dále dojde k prosvětlení botanicky cenné plochy redukcí vybraných dřevin a odstranění dřevin s odklízením dřevní hmoty z ploch určených pro výstavbu několika různě velkých tůní.

Obnova malých vodních nádrží na území přírodních památek a evropsky významných lokalit v Kraji Vysočina: evropsky významná lokalita Maršova a Čepička

Předmětem projektu bylo provedení udržovacích prací na rybníce Maršovec. Mělo být řešeno odstranění části sedimentu ve zdrži a celková revitalizace vodní plochy (odstranění starých deponií sedimentu, odstranění expanzivních rákosin, redukce náletových dřevin v botanicky cenných mokřadních biotopech).

„To vše a mnoho dalších aktivit v současné době děláme s cílem zvýšení biodiverzity u fauny i flóry a přicházející nutností reagovat na změny klimatu a jeho dopady na přírodu“, uvedl radní Pavel Hájek. Proto jsou často opatření v projektech zaměřena na retenci a akumulaci vody v krajině, například nově budovaných nebo opravovaných malých vodních nádržích, revitalizovaných tocích, v krajině vytvořených mokřadech nebo vyhloubených tůních. Ke stejnému účelu slouží také podobné projekty realizované obcemi nebo spolky zabývající se ochranou životního prostředí, které Kraj Vysočina podporuje svými dotačními tituly.

https://www.kr-vysocina.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=4125302&id_org=450008